

בריאות תעסוקתית של עובדים פלסטינים בענף הבנייה

.....
עו"ד דיאנה בארון, מנהלת מדיניות ציבורית ומחקר, קו לעובד

מרץ 2023

רקע כללי על עובדים פלסטינים בישראל

- 120 אלף עובדים פלסטינים בהיתר, מתוכם 80 אלף עובדים בענף הבנייה.
- מכניסים כ-41 מיליון ₪ ביום לגדה המערבית.
- 18 מחסומים בגדה המערבית, שמהווים נקודות המעבר הרשמיות היחידות בין הגדה ובין ישראל.
- עובדים פלסטינים העובדים בישראל משלמים דמי ביטוח לאומי וזכאים לקבל גמלה בגין פגיעה בעבודה.

מפת דרכים

בריאות עובדים פלסטינים בענף הבנייה

דו"ח של קו לעובד 2022

99.6% מהמשיבים בסקר ענו כי הם מתארים את
העבודה שלהם כעבודה מסוכנת.

99.6% מהמשיבים השיבו שלעבודה בישראל יש השפעה
במידה רבה או רבה מאוד על מצבם הבריאותי.

גורמי הסיכון בענף הבנייה:

א' חומרים כימיים

- מלט, סיליקה, סיד, דבקים, עץ, צבע, פלסטיק ועוד.
- 99.2% מהמשיבים ענו שהם מודעים לחשיפתם לחומרים מסוכנים בעבודה (צבע, אבק, חומרים כימיים או חומרים מזיקים אחרים).
- "כשאני עושה עבודת שיוף ויש אבק אני מרגיש שהחזה שלי נסגר זהו. אם אני מתרחק מהאבק אני חוזר למצב נורמלי."
- "יש צבעים שגורמים לאלרגיה בעור ויש להם השפעה מאוד קשה על היד. [...] גם העיניים, אך התרגלנו לדבר."
- "החיים לימדו אותי [על עניין הבטיחות] למדתי דרך יוטיוב [...] אני איש משכיל ואני לא אשים לב לבריאות שלי?!"

גורמי הסיכון בענף הבנייה – המשך:

ב' גורמי סיכון פיזיקליים

- רעש, רטט/ויברציה, עבודה בתנאי אקלים קיצוני.
- "אני מרגיש את ההתדרדרות בשמיעה יותר עכשיו, זה בגלל העבודה על הדיסקים, פטישון וקונגו."
- "חייבים להשתמש באטמים לתקופה מוגבלת ואז לנוח, וכי אי אפשר לשים אותם כל הזמן כי זה מה שיוצר את הלחץ בראש" ... "אבל לא כאשר יש מנהלים [מנהלי עבודה] שמלחיצים אותך, אם הקבלן יבוא ויראה אותי יושב נח בצד [בגלל האטמים] ... הוא יזלזל במה שאני אגיד."

גורמי הסיכון בענף הבנייה – המשך:

ג' גורמי סיכון ארגונומיים

- תנועה חוזרנית, הפעלה/מתיחת יתר של השרירים, עיוותים של זוויות בשילוב עם ויברציות, הרמת משאות והתכופפות ממושכת.
- **"יש לי] בעיות במפרקים בברכיים, ובגלל העמידה הממושכת בעיות בגב... וככל שעובר הזמן הבעיות מסתבכות ונהיות מורכבות עוד יותר."**
- **"יש לי בעיה בסחוס בגב [..] יש לי בקע מצד ימין ומצד שמאל בגלל הרמת דברים כבדים, עשיתי ניתוח לצד ימין עכשיו אני חייב ניתוח לצד שמאל כל לילה אני לוקח משכך כאבים כדי לישון. וגם בעבודה אני לוקח תרופה לשיכוך כאבים בגלל כאבי המפרקים והברכיים."**

גורמי הסיכון הפסיכו-סוציאליים:

א' תלות כלכלית

❖ "יש עבודה בתחום שלי [בשטחי הרשות], אבל [...] אין משכורות טובות שאתה יכול [להקים] בית ולפרנס את המשפחה שלך."

ב' דמי תיווך

❖ "יש לי התחייבות אני משלם בערך 120 ₪ ביום להיתר שלי, [...] לא משנה מה המצב שלך אתה חייב לצאת לעבודה."

ג' יחס המעסיק

ד' תרבות עבודה לא בטיחותית

❖ "המעסיק לא ממש נתן לי הדרכות [בטיחות] הכי חשוב מבחינת המעסיק היא שהעבודה תסתיים."

❖ "היו קבלנים שביקשו שאני אביא את ציוד הבטיחות בעצמי או מוריד מהמשכורת שלי כמו קסדה כפפות ונעליים."

❖ "אך עדיין יש המון קבלנים [...]אומרים לנו תשייפו בידיים שלכם, דבר שגורם להמון אבק וזה בעייתי [לבריאות שלנו]."

גורמי הסיכון הפסיכו-סוציאליים – המשך:

ה' מעבר במחסומים ודרך ארוכה לעבודה

- ❖ "הרגשתי שהעצמות שלי היו נשברות."
- ❖ "לחץ דם גבוה ולהרגשה שהולכים לדחוס אותך מרוב צפיפות במעבר"
- ❖ "לפעמים זה גם עייפות, בן אדם שהתעורר בשלוש [לפנות בוקר] יתרושל ללא כוונה מעייפות"

ו' שעות נסיעה ארוכות והיעדרות ממושכת מהבית

- ❖ הצורך לעמוד בציפיות המשפחה משפיע נפשית: "המשפחה בבית, וגם בעבודה כולם עליך [...] יש ימים אני ישן משש בערב, אני לא יכול לקום."

ז' היעדר יכולת לממש ימי מחלה

ח' היעדר נגישות לשירותי רפואה תעסוקתית בישראל וחסמים לרפואה בגדה המערבית

חובות מקום העבודה על הבטיחות והבריאות התעסוקתית:

1. חובת קיום הדרכות לעובדים;

2. חובה לספק ציוד מגן;

3. חובת קיום בדיקות רפואיות תקופתיות;

4. חובת קיום בדיקות ניטור סביבתי;

5. חובת דיווח על חשד למחלת משלח-יד לפי פקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945;

עובדים בהעסקה קבלנית ואלו שמשלמים דמי תיווך כדי למצוא את מקום העבודה – הם פגיעים יותר. לא רק לניצול והפרת זכויותיהם הסוציאליות, אלא גם לפגיעה פיזית בעבודה.